

Programma 6 Energie

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Inleiding

In het kader van de energietransitie werken we hard aan een energiezuinige samenleving met een duurzame energievoorziening om onze provincie leefbaar, aantrekkelijk en concurrerend te houden richting 2030 en 2050.

Dat doen we op basis van de Energieagenda 2019-2030 en Uitvoeringsagenda Energie 2022-2023 'Urgent en Kansrijk'. De aanpak vanuit beide stukken is in lijn met de nationale insteek van de klimaat- en energieopgave, al is het ambitieniveau voor broeikasgasreductie nationaal inmiddels verhoogd: de beleidsinzet ligt op 60%, wettelijk wordt 55% verankerd.

De urgentie en ambitie rond de energietransitie wordt steeds groter. Mede door de oorlog in de Oekraïne waardoor het gebruik van Russisch aardgas versneld is afgebouwd en waardoor onder andere de energieprijzen fors zijn gestegen. Tegelijkertijd is het nadrukkelijk ook een opgave waarvan de realisatie wordt belemmerd door zaken als de krappe arbeidsmarkt en de energie-infrastructuur.

Onze samenwerking in de Brabantse Taskforce Transportschaarste als onderdeel van de Landelijke Aanpak Netschaarste (LAN) is gericht op het verminderen van de schaarste op het elektriciteitsnet. Met netbeheerders, gemeenten en het Rijk wordt gewerkt aan het zo snel mogelijk uitbreiden van het elektriciteitsnet en het optimaliseren van het gebruik van het net.

Ook is afgelopen maanden intensief met partners samengewerkt aan het opstellen van de eerste fase PMIEK, het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat. Een instrument dat samenhangt met de nieuwe regierol van provincies op het gebied van de regionale energie-infrastructuur en waarin de relatie wordt gelegd tussen 1) verduurzaming van sectoren als industrie, mobiliteit en gebouwde omgeving, 2) ruimtelijke ontwikkelingen vanuit wonen, werken, mobiliteit en 3) de ontwikkeling van een toekomstbestendig energiesysteem.

De gemeenten zijn in 2022 voortvarend aan de slag gegaan met de realisatie van de RES'en. In alle RES'en is de provincie betrokken. In de RE(K)S Hart van Brabant hebben de gemeenteraden hun wensen en bedenkingen geuit met betrekking van het op te richten Publiek Ontwikkelbedrijf. Dit bedrijf zal, zoals nu de planning is, nog voor de zomer van 2023 worden opgericht.

Ook relevant zijn de gesprekken met de Lokale Energie Coöperaties (LEC's) om te komen tot de oprichting van BODE. Met BODE beschikken de energiecoöperaties over mogelijkheden om een energiecoöperatie te ondersteunen bij concrete projectontwikkelingen. Hiermee zijn de energiecoöperaties in staat om daadwerkelijk handen en voeten te geven aan lokaal eigendom. Daarnaast hebben we in 2022 een vervolg gegeven aan het programma Sociale Innovatie Energietransitie (SIE). In het programma SIE2 zullen inmiddels zijn 8 gemeenten geselecteerd worden die worden ondersteund in het opstellen van een wijkgerichte aanpak, waarbij bewoners/gebruikers betrokken worden. De wijken/gemeenten die zijn geselecteerd vormen een goede afspiegeling van de wijken binnen Brabant.

Wat willen we bereiken?

Verduurzaming van de energieopwekking

Omschrijving (toelichting)

Indicator*:

- Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ) (BBV- verplichte indicator)
- Opgave opwek hernieuwbare elektriciteit in de RES'en (6,5 TWh in 2030)

*zie programmeerdocument Energie voor inzicht in meerjarige ontwikkelingen

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Afspraak Wind op Land 2020, inclusief techniekneutrale verdubbelingsopgave

Indicator	2022	2023	2024	2025
Opgesteld vermogen		685 MW		

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is per RES-regio 1 maatwerkoplossing voor optimaal en efficiënt gebruik van het energienetwerk gerealiseerd.

Indicator	2023	2024	2025
Aantal maatwerkoplossingen voor optimaal en efficiënt gebruik energienetwerk	Per RES-regio 1 maatwerkoplossing dat is opgestart		

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 en 2022 is samen met de RES-regio en netbeheerder onderzocht of maatwerkoplossing voor optimaal en efficiënt gebruik van het energienetwerk mogelijk zou zijn. Technisch, ruimtelijk en financieel bleek de oplossing interessant. Om de oplossing daadwerkelijk mogelijk te maken is echter een andere werkwijze nodig van netbeheerder, gemeente én ontwikkelaars. Mede door de gevolgen van de netcongestie op het net van TenneT in Limburg en Brabant in het najaar van 2022 werd duidelijk dat dit op korte termijn niet mogelijk is. Vanuit de Taskforce Netschaarste zullen we ons nog meer gaan richten op het (mee helpen) realiseren van lokale oplossingen om vraag en aanbod van energie op elkaar af te stemmen.

Regionale Energie Strategieën

Indicator	2023	2024	2025
Aantal opgeleverde voortgangsrapportages RES'en	4		4

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat willen we bereiken?

Verminderen emissies broeikasgassen

Omschrijving (toelichting)

Indicatoren*:

- (BBV-Verplichte indicator) Totale emissie broeikasgassen (uitgedrukt in CO2-equivalenten) in tonnen uitstoot (streefwaarde 2030 10.7 Mton)
- Emissie gerelateerd aan energie: totale CO2- emissie in tonnen uitstoot (bron Klimaatmonitor) (streefwaarde 2030: 7,6 Mton)
- Verbruikte energie totaal in PJ (bron: Klimaatmonitor) (streefwaarde 2030: 240 PJ)

*zie programmeerdocument Energie voor inzicht in meerjarige ontwikkelingen

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen naleving van de wettelijke energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag

Bij de verduurzaming van de industrie in Brabant faciliteert de provincie in netwerkvorming, kennisdeling en het coördineren van strategische vraagstukken zoals de benodigde toekomstige energie-infrastructuur voor de industrie. We doen dat onder meer door de belangen van Brabant te borgen in de Cluster Energie Strategieën (CES-en). Ook ondersteunen we de vorming van een industrietafel Midden-en West-Brabant om samen met de industrie op te trekken bij strategische trajecten. Gezien de meerwaarde van de BEL-groep (Brabantse Energy Leaders) zetten we onze trekkende rol hiervoor onverminderd voort. Bevorderen naleving van landelijke wet- en regelgeving over energiebesparing bij bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag. Via toezicht en handhaving door de omgevingsdiensten wordt er op toegezien dat de energiebesparingsmaatregelen bij bedrijven daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Indicator	2023	2024
Het aandeel van bedrijven dat gecontroleerd is door de omgevingsdiensten	100%	
Aandeel van de bedrijven dat maatregelen treft/voldoet	75%	100%

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Mobiliteit

Zie programma 8 “Basisinfrastructuur Mobiliteit” m.b.t. duurzaam bouwen en beheren van provinciale infrastructuur en 100% elektrische bussen in concessies in Brabant.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We ontwikkelen een aanpak voor de verduurzaming van (maatschappelijk) vastgoed

Indicator	2023	2024	2025
Ontzorging maatschappelijk vastgoedeigenaren * Aantal deelnemende vastgoedeigenaren	40-55		
* Beoogd aantal verduurzaamde vastgoed objecten	30-50	50-70	30-50

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor 84 vastgoed objecten zijn advies trajecten ingezet waarvan 20 geheel tot en met de uitvoering zijn doorlopen. 17 vastgoedeigenaren hebben inmiddels een intentieovereenkomst ondertekend voor de verduurzaming van hun vastgoed. Doordat het advies ook de uitvoering van het werk beslaat zijn de doorlooptijden van de advies trajecten langer dan beoogd. In het eerste kwartaal van 2023 zijn scenario's opgesteld om alsnog aan de doelstelling te voldoen.

Wat willen we bereiken?

Bijdrage leveren aan een toekomstbestendige energie-infrastructuur

Omschrijving (toelichting)

Indicator:

- Bijdragen aan de ontwikkeling van oplossingen voor opslag en conversie voor een haalbare en betaalbare energietransitie

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een strategisch netwerk van (semi-)publieke laadpunten

In samenwerking tussen de provincie Noord-Brabant; Limburg en 78 gemeenten wordt uitvoering gegeven aan de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (RAL) Zuid.

Indicator	2023
Verhouding laadpunten / elektrische personenvoertuigen	Minimaal 1 (semi-)publiek laadpunt per 5 elektrische personenvoertuigen

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Stimuleren netwerksamenwerking rond en eerste uitrol van innovaties in de energie-infrastructuur

Samen met externe partijen en met Programma Economie wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de innovatie coalitie energieconversie en –opslag. Daarbij is er specifieke aandacht voor de thema’s ‘slimme integreerbare zonne-energieoplossingen’, ‘waterstof als enabler voor industrie en maatschappij’ en ‘de batterij van en voor de toekomst’. Vanuit het Programma Energie wordt gewerkt aan de toepassing en uitrol van de energie-innovaties binnen de 3 genoemde thema’s.

Indicator	2022	2023	2024	2025
Opslag en conversie voor een haalbare en betaalbare energietransitie		2 pilots gestart		
Uitrol van een nieuwe technologie een bijdrage levert aan het eerder en/of tegen geringere kosten behalen van de provinciale energiedoelstellingen		1 project gestart		

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Samen met externe partijen en met Programma Economie wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de innovatie coalitie energieconversie en –opslag. Daarbij is er specifieke aandacht voor de thema’s ‘slimme integreerbare zonne-energieoplossingen’, ‘waterstof als enabler voor industrie en maatschappij’ en ‘de batterij van en voor de toekomst’. Vanuit het Programma Energie wordt gewerkt aan de toepassing en uitrol van de energie-innovaties binnen de 3 genoemde thema’s.

Ontwikkelen van een aanpak om ontwikkelingen in vraag- en aanbod van energie enerzijds en ontwikkelingen in beschikbare netcapaciteit anderzijds met en tussen diverse partijen op elkaar af te stemmen

Het aanbod van decentraal opgewekte elektriciteit zal de komende jaren steeds meer toenemen. Echter ook de vraag naar elektriciteit. Hierop moet het bestaande elektriciteitsnetwerk ingrijpend worden aangepast. Dit vraagt de komende jaren afstemming tussen diverse partijen en projecten. Zowel in ruimte als in tijd. De noodzaak voor de komende jaren om af te stemmen en samen te werken, is des te urgenter geworden nadat TenneT in juni 2022 een algehele stop voor Brabant en Limburg heeft afgekondigd op ‘zware aansluitingen’. In 2022 is, voortkomend uit de statenmededeling over transportschaarste, een begin gemaakt met het verstevigen van de samenwerking tussen en gezamenlijke sturing vanuit diverse partijen (provincie, netbeheerders, RES-regio’s, het rijk, enz). Dit alles vindt plaats in nauwe afstemming met het Actieplan Netcongestie van de speciale coördinator netcongestie Brabant en Limburg, waar de provincie ook aan bijdraagt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ontwikkelingen en onzekerheden

Afhankelijkheid vele partners/marktwerking

De energietransitie biedt grote kansen, maar is tevens een complexe opgave, waarin op vele terreinen gelijktijdig verandering noodzakelijk is en waarvoor vele spelers nodig zijn. De vijf transitiepaden vragen allemaal, op zichzelf én in onderlinge samenhang, verandering van overheden, maatschappelijke instituties, bedrijven en inwoners. De provincie is slechts één van de vele noodzakelijke spelers en bovendien een speler met beperkte sturende mogelijkheden. Daarmee is onze invloed beperkt en is focus op samenwerking en rolneming belangrijk. We hebben weinig wettelijke taken op het gebied van de energietransitie, het grootste gedeelte van de opgave dient gerealiseerd te worden door andere partijen dan de provincie. Als provincie zijn we slechts één van de spelers die aan deze opgave werken. Samen met Europa, het Rijk, provincies, gemeentes, kennisinstellingen en het bedrijfsleven (MKB/bedrijfsleven) leveren we een bijdrage aan het genoemde resultaat. Nadere informatie over financiële risico's en risicomanagement staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de jaarrekening en begroting.

Transportschaarste

Als gevolg van de toenemende vraag naar elektriciteit en door het wijzigende aanbod (zowel wat betreft locatie als moment van levering (weersafhankelijk)), zijn uitbreiding en modernisering van het elektriciteitsnetwerk noodzakelijk. Dit kan echter niet van vandaag op morgen gerealiseerd worden. Opgave daarnaast is dan ook om de beschikbare capaciteit zo goed mogelijk te gebruiken. Netuitbreidingen voor (grootschalige) vraag en/of duurzame opwek moeten worden geprioriteerd. Daarbij komt nog de complicatie dat een deel van de uitbreidingsprojecten stikstofruimte vraagt, ruimte die er niet of nauwelijks is.

Intensivering klimaatbeleid

Met de verhoogde ambities op Europees en nationaal niveau ligt het in de lijn der verwachting dat ook van de provincies een grotere bijdrage aan de klimaatopgave wordt gevraagd. Wij gaan ervan uit dat beleidsintensiveringen of extra taken die naar de provincie komen ook gepaard gaan met extra middelen vanuit het Rijk.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

6. Energie	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	Begroting t/m wijz. 3
Lasten	12.460	2.700	15.159
Baten	-	798	798
Saldo baten en lasten	12.460 N	1.901 N	14.361 N

